

Stjórnarráð Íslands
Umhverfis-, orku- og
loftslagsráðuneytið

urn@urn.is
545 8600

Skuggasundi 1,
101 Reykjavík

stjornarradid.is

Hilmar Gunnlaugsson

Reykjavík 11. júlí 2022

Tilv.: UMH22050159/2.3.8

Í stjórnarsáttmála ríkisstjórnarinnar kemur fram að setja skuli sérstök lög um nýtingu vindorku með það að markmiði að einfalda uppbyggingu vindorkuvera til framleiðslu á grænni orku. Jafnframt kemur fram að áhersla verði lögð á að vindorkuver byggist upp á afmörkuðum svæðum nærri tengivirkjum og flutningslínnum þar sem unnt verði að tryggja afhendingaröryggi og lágmarka umhverfisáhrif. Tekið er fram að mikilvægt sé að breið sátt ríki um uppbyggingu slíkra vindorkuvera og tillit sé tekið til sjónrænna áhrifa, dýralífs og náttúru og taka verði afstöðu til gjaldtöku fyrir slíka nýtingu.

Í ljósi framangreinds hefur umhverfis-, orku og loftslagsráðuneytið ákveðið að skipa starfshóp til að skoða og gera tillögur til ráðuneytisins um hvernig framangreindum markmiðum verði náð og ert þú hér með skipaður formaður starfshópsins.

Starfshópurinn er þannig skipaður:

Hilmar Gunnlaugsson, hrl., formaður.

Björt Ólafsdóttir, fyrrv. ráðherra umhverfis- og auðlindamála.

Kolbeinn Óttarsson Proppé, fyrrv. alþingismaður.

Þegar er hafin vinna að undirbúningi þessa verkefnis þar sem unnið er að lögfræðilegri úttekt samanburði á lagaumhverfi vegna vindorkuvera í nokkrum löndum en þar er um að ræða Noreg, Svíþjóð, Skotland og Nýja Sjáland þar sem aðstæður eru með líkum hætti og hérlendis við hagnýtingu vindorku. Auk þess mun skýrslan greina helstu þætti í regluverki Danmerkur, Kanada, Bandaríkjana, Englands og Hollands. Gert er ráð fyrir að starfshópurinn fái niðurstöðurnar til afnota þegar þær liggja fyrir og muni nýta þær við vinnslu á tillögum sínum.

Gert er ráð fyrir að starfshópurinn fari ítarlega yfir lög nr. 48/2011, um verndar- og orkunýtingaráætlun, að því er varðar meðhöndlun og málsmeðferð vindorku yfir 10 MW innan rammaáætlunar, auk þess sem starfshópurinn kynni sér lagafrumvarp sem lagt var fram á 151. löggjafarþingi 2020–2021 (709. mál) um breytingu á lögum um verndar- og orkunýtingaráætlun (staðsetning vindorkuvera í landslagi og náttúru Íslands) og þingsályktunartillögu sem lögð var fram samhliða lagafrumvarpinu (707. mál) um staðsetningu vindorkuvera í landslagi og náttúru Íslands.

Í framhaldinu er óskað eftir að starfshópurinn hugi sérstaklega að eftirfarandi grundvallarspurningum:

- a. Hvort rétt sé að virkjunarkostir í vindorku heyri áfram undir lög nr. 48/2011, um áætlun um vernd og orkunýtingu landsvæða, en gerðar verði tiltekna breytingar á lögnum sem miði að því að aðlaga gildandi lagaramma betur að sérstöðu þessara virkjunarkosta þannig að unnt sé að einfalda og flýta opinberri málsmeðferð með hliðsjón af séreðli þeirra.
- b. Hvort rétt sé að virkjunarkostir í vindorku verði alfarið undanskildir lögum nr. 48/2011 en að settar verði sérreglur um meðferð slíkra virkjunarkosta með öðrum hætti en innan gildandi laga.

Starfshópurinn skal í framhaldinu taka til skoðunar og gera tillögur um hvernig ná megi eftirfarandi markmiðum eða hvernig megi leysa úr eftirfarandi álitafnum í löggjöf um vindorku miðað við þá leið sem lögð er til:

- Hvernig haga eigi samspili hagnýtingar vindorku og skipulags-, og leyfisveitingarferli þegar í hlut eiga viðkvæm svæði eða viðkvæmir þættir, eins og áhrif á náttúrufar og friðlýst svæði, fuglalíf, ferðamennsku, grenndarrétt eða önnur sjónarmið sem starfshópurinn telur mikilvæg.
- Hvernig ná megi fram þeirri áherslu í stjórnarsáttmála að vindorkuver byggist helst upp á afmörkuðum svæðum nærri tengivirkjum og flutningslínunum þar sem unnt verður að tryggja afhendingaröryggi.
- Hvernig ná megi fram sem breiðastri sátt um hagnýtingu vindorku meðal landsmanna eins og einnig er fjallað um í stjórnarsáttmála.
- Hvort horfa eigi til þess að hið opinbera hafi með höndum einhvers konar forgangsörðun einstakra virkjunarkosta, heildarfjölda eða heildarstærð leyfðra vindorkuvera eða setji aðrar mögulegar skorður við vindorkunýtingu og fyrirkomulagi vindorkuvera. Hér má í dæmaskyni nefna opinbera stefnumörkun sem stuðlar að fáum en stórum vindorkuverum frekar en fjölda minni vindorkuvera, útilokun tiltekinna svæða landsins frá vindorkunýtingu eða með öðrum hætti að mati starfshópsins.
- Hvernig rétt sé að haga ákvörðunar- og leyfisveitingarferli virkjunarkosta í vindorku, þ.m.t. hlutverk ólíkra stjórnsýslustiga hvort sem er ríki, sveitarfélaga eða hugsanlega annarra aðila að slíku ferli.
- Hvernig best sé að haga gjaldtöku vegna hagnýtingar vindorku.

Að loknu mati og greiningu á viðfangsefninu er starfshópunum ætlað að vinna drög að lagafrumvarpi á grundvelli niðurstaða sinna.

Með hópnum starfar Hafsteinn S. Hafsteinsson, sérfræðingur í umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneytinu.

Gert er ráð fyrir að starfshópurinn vinni náið með Sambandi íslenskra sveitarfélaga við undirbúning tillagna sinna og frumvarps. Jafnframt verði gert ráð fyrir samráði við hagaðila, hlutaðeigandi ráðuneyti eða stofnanir eftir því sem við á.

Farið er fram á að starfshópurinn skili niðurstöðum sínum til ráðuneytisins eigi síðar en 1. febrúar 2023.

Greiðsla fyrir störf í starfshópnum fer samkvæmt ákvörðun þóknanagerndar fjármála- og efnahagsráðuneytisins.

Guðlaugur Þór Þórðarson

Stefán Guðmundsson

